

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Pontani De Immanitate

Pontano, Giovanni Gioviano

[S.l.], 1519

Auaritiam maximum esse fomitem immanitatis

[urn:nbn:de:bsz:31-270824](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-270824)

- Platina** **Corradus Princius.** Hic successit Vgolino Princio Fulginæ floruitq; sub Martino quinto. contra quem Brachianas partes secutus est. Lege Platinam, Sabellicū & Volaterranū.
- Sillius** **Fulginia.** Vrbs sita in medio campi, qui est inter Spoletū & Perusiam, quondam sine mœnibus erat, nunc autem muris egregie cincta, & ædificijs ita ornata vt vmbriæ ciuitates facile superet, ait interpret Silli, qui libro. 8. meminit Fulgito in cathalogo urbium, ibi. His vrbes arua.
- Plinius** **In Vmbria.** Vmbrosum gens antiquissima Italiae existimatur, vt quos Vmbros a Græcis putent diuos, quod inundatione terrarum hymbribus superfuissent. Autor est Plin.
- Ptolom.** **Arcis Nucerinæ.** Quatuor eius referuntur nominis in Italia. Vna in Apennino sita, alia in Campania, tertia item in Apennino prope Mutinam, quarta in Apulia, Nuceria Apulorum Ptolomæo vocata, alijs Luceria.
- Spiegel** **Neronianæ fidiculæ.** Instrumenta torturæ a Nerone excogitata. Numerantur etiam inter genera tormentorum fidiculæ, de quibus in cōmentarijs Strauostichon late scripsimus.
- Spiegel** **In Gemonias.** Apud populos etiã peculiare extitisse carceres, quorum nomina vltro citro se offerunt in Reuchlinianis progymnasmatibus enarraui, vt apud Athenienses Barathrum, Mecyon apud Syracusanos. Gemoniæ schalæ apud Romanos, & Coraces apud Archadas.
- Auaritiam maximum esse fomitem immanitatis.**
- I**Am vero auaritia vt plurimorum est viciorum fomes: sic etiam & immanitatis: præsertim vbi fuerit ambitioni coniuncta. Qualis autem ea sit: ne tibi Virgilianum illud dictum parum esse verum videatur.
- Quid nō mortalia pectora cogis, Auri sacra fāes: hoc accipe non exiguum eorum esse numerum.

h iij

De Immanitate.

Parentes tol
lere
Pygmaliones
Polymnesto
res
Tabulæ Syl
lanæ.
Triuivirales

qui dum paternę successioni pauculos menses di
lationem ferre nequeāt: parentes suos sustulerint.
Perq̄ multi quoq; inuenti sunt Pygmaliones: in
numerabiles etiam Polymnestores. Tabulæ tum
Syllanæ: tum etiam triuivirales: nullum profe
cto existit immanitatis genus: quod non sint aut
complexæ: aut etiam prætergressæ: siue ob domi
nandi libidinem: siue ob spoliandi cupiditatem:
siue ob iræ ac vindictæ sitientissimam rabiem: si
ue etiã in grassationis voluptatem: excarnifican
diq; oblectamentū: gestientiam: atq; ingluuiem.

SCHOLIA.

Auaricia
not.

Plurimorum viciorum. Non est species mali, quam hęc
virofus fomes non proferat, vt admodum certum sit, quod
spiritus locutus est in Paulo ad Timotheum cap. 6. primæ. Cę
rerum qui volunt direfcere, incidunt in tentationem & laque
um & cupiditates multas stultas ac noxias, quæ demergūt ho
mines in exitium & interitum Siquidem radix omnium malo
rum est philargyria, hoc est vt Erasmus vertit studium pecu
niæ siue auaricia vt Ambrosius legit, quam quidem dum appe
tunt aberrauerunt a fide & seipsos implicuerūt laboribus mul
tis. Pecuniæ studium quod summo opere sapientes fugere oportet
iuxta Sallustium est radix illa & non ipsa pecunia. Appo
site igitur vertit philargyriam Erasmus studium pecunię, pro
quo alij habent cupiditatem, quæ aliarum item rerum est vt
glorię, imperij, voluptatum, vindictæ. Nec possum præter
ire silentio quod prudenter Seneca inquit, Multum esse, diuis
iarum contubernio non corrupti, & affluentibus hinc inde
diuitijs viciorū fomitibus animum seruare inconcussum, Qua
lem sophistam Herodem in summa rerum affluentia in ysum
liberalitatis collata seruasse legimus, Quod sciret τὸν ἑταῖρον
ὑψίστην μνησπολίην εἶναι πᾶσι κακίαν. Id est Auaritiam
esse totius viciositatis metropolim.

Rotero
dam.

Salust.

Seneca

Cupiditas.

Coniuncta ambitioni. Immoderatae laudis cupiditati, **Ambitio**

Est autem ambitio quum ad publicos honores & magistratus turpibus atq; inhonestis artibus & blanditijs, precibus, adulationibus, largitione contendimus. At scdm Dionysij sententiam est inanis gloria sequens imaginem decoris & desiderij exitialium uoluptatum. Claudianus cecinit ambitionem esse, auaritia nutricem foedissimam, quae vestibulis foribusq; positu Excubar, & pccis comertia pascit honorum pulsa simul.

Vergilianum dictum, Aeneid. lib. 3.

Pygmaliones. Pygmalion Didonis frater Sicheum maris **Pygmalion**

tum suum necauerat, ut illius thesauro potiretur, Dido tamen somnio monita, ut scribit Appianus, pecunijs in vnum congestis in Lybiam nauigauit, & illic ubi nunc Carthago est con-

sedit, Syllius in principio primi

Pygmalioneis quondam per caerulea terris,

Pollutum fugiens fraterno crimine regnum

Fatali Dido Lybies appellitur orae

Tum precio mercata locos noua moenia ponit

Cingere, qua lecto permissum littora tauro.

Polymestoris. Polydorus priami filius missus a patre ini- **Polymestor**

rio belli cum magna vi auri ad Polymestorem Thraciae Regem generum tutelae gratia, ab eodem auaritia gratia trucidatur, autor est Virgilius in 3. diuini operis libro ibi. Hunc Polydorum auri quondam &c.

Tabulae Syllanae. L. Cornel. Sylla foelix ob successus ap- **Tabulae Syllanae,**

pellatus, primus fuit apud Romanos, qui tabulam proscriptionis proposuit, de qua Plutarchus in vita Syllae ad finem Plinij cap. 43. li. 7. & sequen. Item Florus cap. 21. li. 3. Proposita est, inquit, ingens illa tabula, & ex ipso equestris ordinis flore ac senatu duo millia electi, qui mori iuberentur, noui generis editum.

Triumuirales. Syllam tanq; magistrum imitati Augustus, **Triumuirales**

Lepidus & Marcus Antonius in aduersarios suos proscriptionis tabulas proposuerunt. Vnde Florus ait cap. 5. lib. 4. sic refert, Nulla bono more triumuiratus inuaditur, oppressa atq;

Claud.

Syllius

Maro.

Plutarch.

Plinius

Florus

Florus

De Immanitate.

mis respublica redit Syllana proscriptio &c. Meminit Plutar-
chus in Antonio. Plutarchus

Homines duplici modo imma-
nes fieri & ab impetu vene-
reo: & ab impetu san-
guinolento.

Beluarū ge-
nus duplex

Belluarum duplex cum sit genus: earum scilicet: quæ solo gradiuntur: nec vna quidem natura pastus: sed aliæ tantum pabulo alantur: frugibusque: ac fruticibus: aliæ carne ac cruore. Vtrumque tamen genus salax est: atque in libidinem pronum. Et in primo quidem genere numerandæ sunt capræ: oves: alini: sues: quicquæ facile dominantur: equi: bouesque. In altero leones: ursi: tigrides: elephanti. Licet ex his quoque arte tamen multa: temporeque non exiguo non rari mansuescant. Itaque pecuum omne: ac caprinum genus licet in Venerem ruat: in feritatem tamen sanguinolentam vix unquam. At ursi: leones: tigrides: elephanti: quin etiam tauri: canes item in Venerem pariter ac rabiam incensi ferti solent: atque in feritatem: rabidaque voluptates ac pastus. Itaque duplex & ipsa feritas est: & quæ Veneris tantum rapitur impetu: & quæ rabido ac cruento. Nam & Molossici canes: quicquæ maiore sunt statu corporis: canes minores quasi alterius generis morsibus distractos dilaniant. Homines igitur in feritatem delapsi du-

Duplex fe-
ritas
Molossici
canes